

Metallsøkerfunn i Rogaland 2003-2018 Rapport

Arne Johan Nærøy

AM saksnummer:
Journalnummer: 17/01872

Dato: 01.09.2019
Sidetall: 36

Oppdragsgiver: Arkeologisk museum

Stikkord:
Metalldetektorsøk
Rogaland

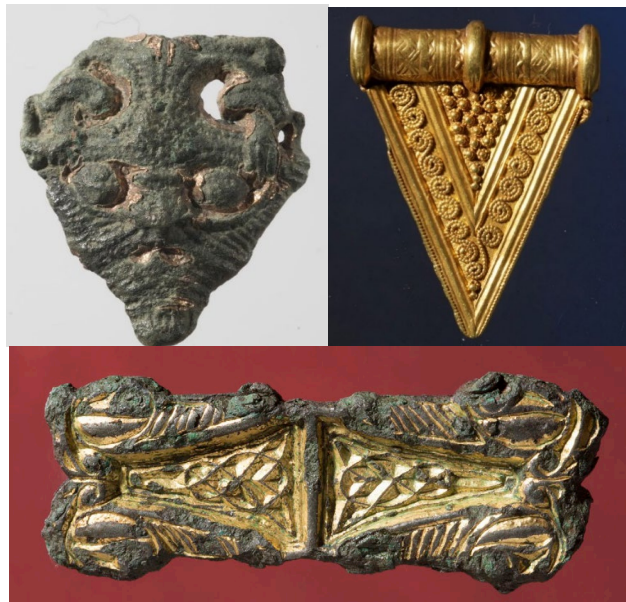

Oppdragsrapport 2019/10
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for samlinger

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
4036 STAVANGER
Tel.: 51 83 31 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: post-am@uis.no

Stavanger 2019

Metallsøkerfunn i Rogaland 2003-2018 Rapport

Universitetet
i Stavanger

Arkeologisk museum

Foto forrige side øverst til venstre: S13488.6 beslag i Borrestil, yngre jernalder, Randaberg k, finner: John Kvanli; øverst til høyre: S12625, brakteat, eldre jernalder, Hå k., finner: Erik Alve og nederst: S13553 beslag, insulært, yngre jernalder, Vindafjord k., finner: Arne Døvik.

Metallsøkerfunn i Rogaland 2003-2018 Rapport

Innhold

2019/10	1
Forord	3
Konklusjoner	5
Innledning	6
Antall funn innlevert årlig	8
Status for behandling av funn	10
Hvem og hvor mange metallsøkere?	12
Hva er funnet?	15
Generelt	15
Beslag	17
Holkøksler	20
Mynter	22
Ringer	24
Spenner	27
Spinnehjul	30
Vektlodd	31
Nøkler	32
Latinske kors i bly - amuletter	33
Tabeller	34
Figurer	35

Forord

Rapporten gir en kort oversikt over og orientering om funn levert inn til Rogaland fylkeskommune og Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger av metalledektorsøkere i Rogaland siden de første funnene ble registrert i 2003. Rapporten er derfor holdt i en enkel form bl.a. uten referanseapparat. Referanser og dokumentasjon for beskrivelse og datering av de enkelte gjenstandene vil gå frem av katalogene etter hvert som de blir publisert.

Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger og Rogaland fylkeskommune har gitt en orientering om metallsøking i Rogaland på Arkeologisk museum i et fagseminar 20 februar 2018 og et seminar for metallsøkere 19 februar 2019. Undertegnede presenterte innholdet i denne rapporten om typer og omfang av funn fra Rogaland. Lars Søgaard Sørensen fra Rogaland fylkeskommune orienterte om lovverk og retningslinjer for metallsøking.

Arkeologisk museum vil peke på det gode samarbeidet som har vært mellom metalledektorister, metalledektorklubbene, Rogaland fylkeskommune og Arkeologisk museum. Vi håper at denne rapporten er et bidrag til fortsettelse og utvikling av denne tradisjonen.

Metallsøkerfunnene som blir levert inn til Arkeologisk museum, avdeling samling blir behandlet i henhold til inntaksbeslutning og datering av Åsa Dahlin Hauken, Kristine Orestad Søgaard og Håkon Reiersen med undertegnede som ansvarlig for metallsøkerfunnene.

Alle foto av gjenstander er tatt av museets fotograf Terje Tveit der det ikke står noe annet.

Arne Johan Nærøy
Stavanger
1 september 2019

Konklusjoner

1. Metalldetektorsøking utført av frivillige har ført til at et stort antall gjenstander av metall fra forhistorisk tid og middelalder har blitt levert inn til Arkeologisk museum og Rogaland fylkeskommune. Dette har bidratt til å øke kunnskapen om bosetning i bronse-, jern- og middelalder i Rogaland.
2. Funnenes representativitet er karakterisert av geografisk skjevhet på grunn av varierende leteaktivitet som primært skyldes tilgang på letearealer, men også påvirket av metalldetektorsøkernes bosted.
3. Metalldetektorsøking har gitt funn av både unike gjenstander og «massemateriale». Det er funnet et stort antall spenner, vektlodd, spinnehjul og mynter. Koniske spenner fra merovingertid og såkalte «limoges» beslag produsert i Limoges i Frankrike i middelalderen, er eksempel på sjeldne gjenstandstyper for Rogaland og dermed for samlingene ved Arkeologisk museum.
4. Det er blitt gjennomført mer eller mindre systematiske undersøkelser av areal i et stort omfang i områder som normalt ikke ville vært gjenstand for arkeologisk registrerings- eller utgravningsvirksomhet. Primært dreier dette seg om oppdyrkete arealer.
5. Metallsøkingen har i all hovedsak foregått innenfor rammen av gjeldende regelverk. Aktiviteten har vært preget av samarbeid mellom metallsøkermiljøet, fylkeskommunen og Arkeologisk museum.
6. Det er viktig i fellesskap kontinuerlig å arbeide for en praksis i tråd med gjeldende lov og regelverk for å sikre en god forvaltning av automatisk fredete løse og faste kulturminner. I denne sammenhengen er det grunn til å understreke det store ansvaret metallsøkerne påtar seg når det gjelder å ivareta våre løse kulturminner på best mulig måte.
7. Den store mengden innleverte funn har ført til at det har oppstått restanser i konservering og katalogisering ved Arkeologisk museum. Om lag halvparten av de nær 700 funnene er pr. juni 2019 ikke ferdig behandlet.
8. Funnmaterialet vurderes til å ha et høyt forsknings- og formidlingspotensial. Deler av materialet er allerede integrert i eksisterende utstillinger i tillegg til at Arkeologisk museum har hatt en utstilling av metallsøkerfunn stående siden 2014. Det er også publiserte artikler om funnsted samt presentasjoner av enkeltfunn. Planlegging av ny forskning på dette materialet pågår også.

Innledning

Metalldetektorsøking har utviklet seg voldsomt i omfang i de seneste årene i Rogaland og i Norge fra tidlig på 2000-tallet. Metalldetektorsøking er en hobby og ikke et profesjonelt yrke, noe som betyr at det er den individuelle lysten og interessen som driver innsatsen til den enkelte. Det er også en stor individuell forskjell med hensyn til interesseområde, tidsbruk, erfaringer, rutine og kompetanse for de enkelte metallsøkerne. Mange blir svært dyktige på metallsøking og opparbeider omfattende kunnskap både om metallsøking som metode og det kulturhistoriske materialet som blir funnet. De mest erfarne deltar også i fylkeskommunenes registreringer og museets utgravningsprosjekt. Det er grunn til å understreke at metallsøkerne tar på seg et stort ansvar i forhold til en god ivaretagelse av våre kulturminner når de utøver sin hobby.

Rapporten gir en kortfattet oversikt over og orientering om funn levert inn til Rogaland fylkeskommune og Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger fra metalldetektorsøkere i Rogaland siden de første funnene ble registrert på museet i 2003. Funn gjort av metalldetektorsøkere i forbindelse med arkeologiske registreringer eller utgravninger er ikke tatt med.

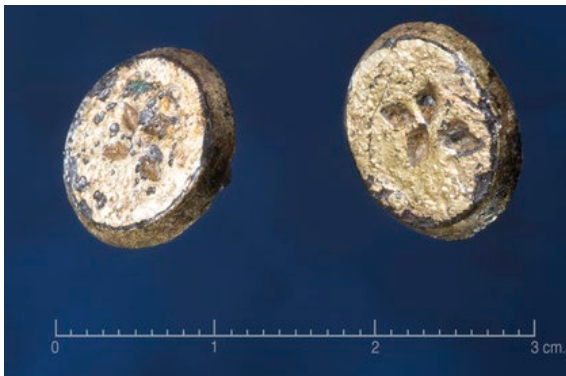
Arkeologisk museum har registrert 688 innleverte gjenstander i perioden fra 2003 til årsskiftet 2018/2019. Det betyr et teoretisk snitt 80-90 funn per år, men som tabellen viser har antall funn vært jevnt stigende. Tallene presentert i rapporten er for antall funn pr. år (funndato) der siste opptelling for 2018 ble gjort i juni 2019. Oversikten regnes derfor å være fullstendig. Tallene vil kunne variere litt i de enkelte delkapitlene på grunn av variasjon i opptellingstidspunkt.

I arkeologiske fagkretser og andre sammenhenger er dette et felt av arkeologi som er mye omtalt og diskutert de siste årene både ut ifra et kunnskaps- og et forvaltningsperspektiv. I denne sammenhengen er det viktig å få et bilde av hva metallsøkingen reelt sett dreier seg om når det gjelder omfanget metallsøkingen har gjennom hvilke mengder og typer funn som blir innlevert.

En oversikt som denne er i første rekke grunnlag for en dialog om metalldetektorsøking i forvaltnings- og forskermiljøet sammen med de som aktivt driver med metalldetektorsøking. Funnmaterialet inneholder et bredt spekter av gjenstander som representerer mange spesialfelt innenfor arkeologi og andre fagområder. I forlengelsen av en slik oversikt er det interessant å fortsette diskusjonen om hva det kulturhistoriske kunnskapspotensialet i materialet kan være og hvordan vi eventuelt kan utløse dette både innen forskning og formidling.

Det store antall funn som er levert fra metalledektorsøker til de arkeologiske museene de siste årene har vært en stor utfordring særlig i forhold til konservering, og derfor også fullføring av katalogisering med publisering på nett samt tildeling av diplom til finner og grunneier. Mange av gjenstandene er per i dag ikke ferdig konserverert og katalogisert. Rapporten er derfor primært en oversikt over funnene og ikke en grundig behandling av de forskjellige funngruppene. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at ikke alle gjenstandene er tilgjengelig i den nettbaserte Unimus databasen siden de ikke er ferdig katalogisert. Det betyr også at det fremdeles kan være flere interessante funn og funngrupper som ikke er identifisert.

Funnene presentert i rapporten er stedfestet til gård og kommune. Nøyaktig stedfesting av funnsteder kan være et problem i forhold til metallsøkere som ikke forholder seg til lovverket. Imidlertid er funnstedsopplysninger generelt åpent tilgjengelig på offentlige nettbaserte løsninger også på et mer detaljert nivå enn denne rapporten gir opplysning om. Presentasjon av gård og kommune i denne rapporten oppfattes derfor ikke å være et problem i en slik sammenheng. En mer spesifikk diskusjon av nøyaktig funnsted er heller ikke en målsetning her.

Figur 1 Hektespenner fra folkevandringstid – øverst: knapper til hektespenne (S13488.4), finner: John Kvanli og Thomas Aase og nederst: hekte med knapp (S13510.5), finner: Thomas Aase, begge funn fra Randaberg k. (nederste foto Annette Øvreid).

Antall funn innlevert årlig

688 funn er registrert levert til og aksesjonsført på Arkeologisk museum fra metallsøkere ved årsskiftet 2018/2019. I perioden fra 2000 til 2017 ble det i tillegg levert inn 51 funn til museet fra privatpersoner i forbindelse med annen fritidsaktivitet eller jordarbeid (tre av disse funnene er samlefunn fra steinalderlokaliteter mens de øvrige er enkeltfunn). Dette illustrerer den vesentlige økningen metallsøkerfunnene representerer i forhold til det som har vært vanlig når det gjelder innlevering av funn til museet fra privatpersoner. I de første årene fra 2003 og utover ble alle funn levert til Arkeologisk museum. I de siste årene er funnene levert til Rogaland fylkeskommune som nå har ansvar for å motta og registrere funnene i den nasjonale kartbasen for automatisk fredete faste og løse kulturminner.

Som det går frem av tabellen har tendensen i antall metallsøkerfunn per år vært stigende etter 2006/2007. Det er først etter 2006 det har blitt innlevert funn hvert år. Det relativt høye tallet i 2010 skyldes trolig at noen funn fra 2009 er ført med funnår 2010 slik at utviklingen er noe jevnere enn tallene gir inntrykk av. 2017 har det høyeste antall funn per år registrert så langt.

I 2017 økte antallet innleverte gjenstander betraktelig og doblet seg. Dette skyldes økt aktivitet kanskje særlig på Karmøy, men også en mild vinter 2016/2017 som forlenget sesongen for metallsøking. De siste par årene er også antall funn fra Karmøy økt betydelig. Det ble kun sporadisk innlevert funn fra Karmøy før i 2015/2016 før antallet økte kraftig i 2017. Kommunene Tysvær (fra 2016), Vindafjord (2007/2014) og Suldal (2009/2014/2017) er etter hvert også representert med metallsøkerfunn. I løpet av første halvår 2019 har imidlertid antall gjenstandsfunn innlevert gått ned slik at det per medio juni kun er registrert ni funn med funnår 2019. Hvorvidt dette betyr at antallet funn vil gå vesentlig ned eller flate ut i forhold til tidligere år vil bli interessant å se.

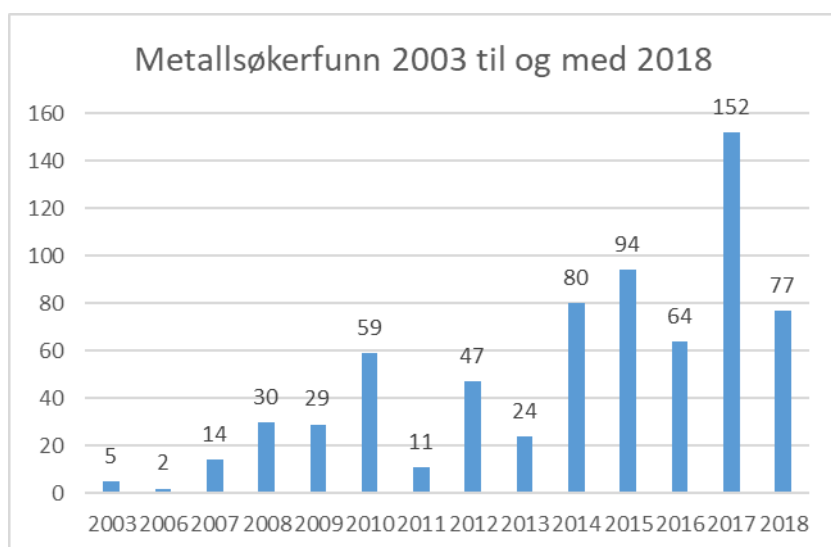
Rygene detektorklubb har avholdt tre metalledektorsamlinger: på Utstein kloster, Rennesøy kommune i 2010, ved Hå gamle prestegård i Hå kommune i 2011 og omkring Hafrsfjord i Sola og Stavanger kommuner i 2014. Samlingene har nok til en viss grad gitt utslag på antall funn de årene. Samlingene har vært arrangert av detektorklubben men med ulike former for samarbeid med Arkeologisk museum og Rogaland fylkeskommune.

De 688 funnene er fordelt på 392 museumsnummer og 634 gjenstandsposter. Gjenstandene blir tildelt museumsnummer i forhold til gården funnet kommer fra i samsvar med museets inndeling av topografisk arkiv. En samling funn innlevert som ligger på flere bruksnummer men på samme gård vil få samme museumsnummer. Dette betyr også at funn som er levert inn samlet men fra forskjellige gårder vil få flere museumsnummer.

Alle metallsøkerfunn fra Rogaland er lagt inn som løsfunn i fornminnedatabasen Askeladden. Rogaland fylkeskommune har lagt inn funn systematisk siden 2015 og nye funn blir fortløpende lagt inn ved innlevering. Arkeologisk museum la i 2017/2018 inn de resterende funnene i Askeladden. Rutinene mellom metallsøkere, fylkeskommunen og Arkeologisk museum fungerer i dag godt.

Tabell 1 Antall metallsøkerfunn innlevert til Arkeologisk museum og Rogaland fylkeskommune fra 2003 til og med 2018.

Funnår	Antall
2003	5
2006	2
2007	14
2008	30
2009	29
2010	59
2011	11
2012	47
2013	24
2014	80
2015	93
2016	64
2017	152
2018	77
SUM	688

Figur 2 Etterundersøkelse av funnsted for to holkøksler fra bronsealder, Randaberg k. Fra venstre Sveinung Lein, Kirsti K. Sømme, Bygdebladet og Olle Hemdorff, AM.

Status for behandling av funn

Arkeologisk museum arbeider kontinuerlig med å ferdigstille konservering, katalogisering, fotografering og utsending av diplom for de innleverte metallsøkerfunnene. Pr. juni 2019 er også 331 (ca. 50%) av 688 gjenstandsposter ferdig katalogisert. Kataloger blir i all hovedsak ikke fullført før gjenstandene er ferdig konservert. Beskrivelsen av gjenstandene blir da så god som mulig og det er ikke nødvendig å føye til nye opplysninger som kommer frem i forbindelse med konservering. Gjenstandene blir etter konservering rutinemessig fotografert for diplom og dokumentasjon før funnene magasineres samt at katalog og fotografi av gjenstandene publiseres på unimus.no.

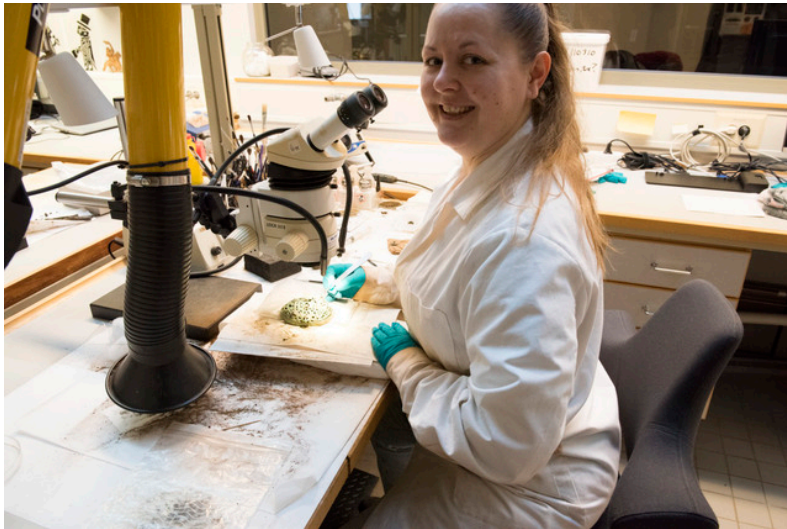
Når det gjelder tilbakemelding til finnerne har Arkeologisk museum som standard å sende diplom med bilde av gjenstanden. Det er også praksis å sende diplom til grunneier etter som det over tid ofte er blitt spurt etter det fra metallsøkerne. Tilbakemeldinger tyder også på at dette er et viktig tiltak som grunneiere setter pris på.

Ved årsskiftet 2017/2018 ble det også etablert praksis med å sende kvittering (på e-post/brev) til metallsøkerne. Dette har gitt bedre kontroll på aksesjon og journalføring samtidig som det gir finnerne rask tilbakemelding på mottak av funn ved museet. Dette er også i tråd med retningslinjene utarbeidet i forbindelse med revisjon av felles kvalitetsystem ved de arkeologiske og naturhistoriske universitetsmuseene som sikrer en profesjonell håndtering av objektene.

Museet har hentet inn en stor del av restansene de siste årene men det gjenstår allikevel å ferdigstille nær halvparten av funnene, jf. tab. 2. Det ble lagt opp til å fullføre katalogisering av alle funn innlevert i 2016 og senere som en strategi for å hindre etablering av nye restanser (de få funnene fra 2016 som ikke er katalogisert er utstilt o.l.l.). Funn fra årene før 2016 behandles som restanser. Det er allikevel problematisk å hindre nye restanser å utvikle seg. Det blir avgjørende om trenden med det høye og til dels økende antall funn som er levert inn fortsetter.

Tabell 2 Status for katalogisering av metallsøkerfunn ved Arkeologisk museum pr. juni 2019.

Funnår	Antall	
	Katalogisert	Ikke katalogisert
2003	5	
2006	2	
2007	11	3
2008	30	
2009	29	
2010	55	4
2011	10	1
2012	8	39
2013	10	14
2014	20	60
2015	17	77
2016	58	6
2017	68	84
2018	8	69
Sum	331	357
Totalsum		688

Figur 3 Louise Tandrup Jensen arbejder med en oval spenne på konserveringsavdelingen.

Figur 4 Oval spenne (S14078.2) og nålehus (S14087.3) under konservering, yngre jernalder, Tysvær k., finner: Sigmund Fundingsland.

Hvem og hvor mange metallsøkere?

Det er et stort antall personer som har levert inn funn fra metallsøking i Rogaland. Totalt var det ved årskiftet 2018/2019 registrert 70 personer. Gruppen er sammensatt av både svært aktive metallsøkere i metallsøkerklubbene, en del mindre aktive metallsøkere lokalt samt personer fra andre deler av Norge samt Sverige og Danmark som har deltatt i Rygene detektorklubb sine fellessøk.

Nær 700 gjenstander gir et gjennomsnitt 8-10 gjenstander per person. Imidlertid er det en gruppe på 10-12 personer som har levert inn en stor del av funnene og hvor enkelte har levert inn mellom 50 til 100 funn. Dette tar vi som et uttrykk for at rammebetingelsene som ligger til grunn for metallsøkingen, i stor grad er respektert og etterfulgt av metallsøkermiljøet i Rogaland.

De mest aktive metallsøkere er organisert i de fire klubbene i Rogaland:

- Rygene detektorklubb med webside: rygenedetektorklubb.com.
- Beep and digg, Haugesund med webside: beep-and-digg.no.
- Roghord, Karmøy med webside: roghord.no (ute av funksjon?).
- Sør-Rogaland Metallsøkerklubb med webside: srmk.no

Metallsøkerklubbene er en ressurs for kulturminnevernet samtidig som det er viktig å understreke at all aktivitet må skje innenfor gjeldende lovverk og retningslinjer. Rogaland fylkeskommune og Arkeologisk museum har en aktiv dialog og samarbeid med metallsøkermiljøet. Arkeologisk museum bør videreføre en enhetlig og god dialog mot metallsøkere. Dette innebærer blant annet at tilbakemelding i forbindelse med innlevering av gjenstander bør være enhetlig, gjennomgående og med kvittering innen kort tid. Museet bør opprettholde praksis med tildeling av diplom til finner og grunneier.

Figur 5 Metallsøking ved Tinghaug, Hauge, Klepp k. i forbindelse med forskningsprosjekt om Tinghaug. Fra venstre Siv Kristoffersen, Erik Alve, John Kvanli, Morten Eek, Thomas Aase.

Hvordan fordeler funnene seg i Rogaland?

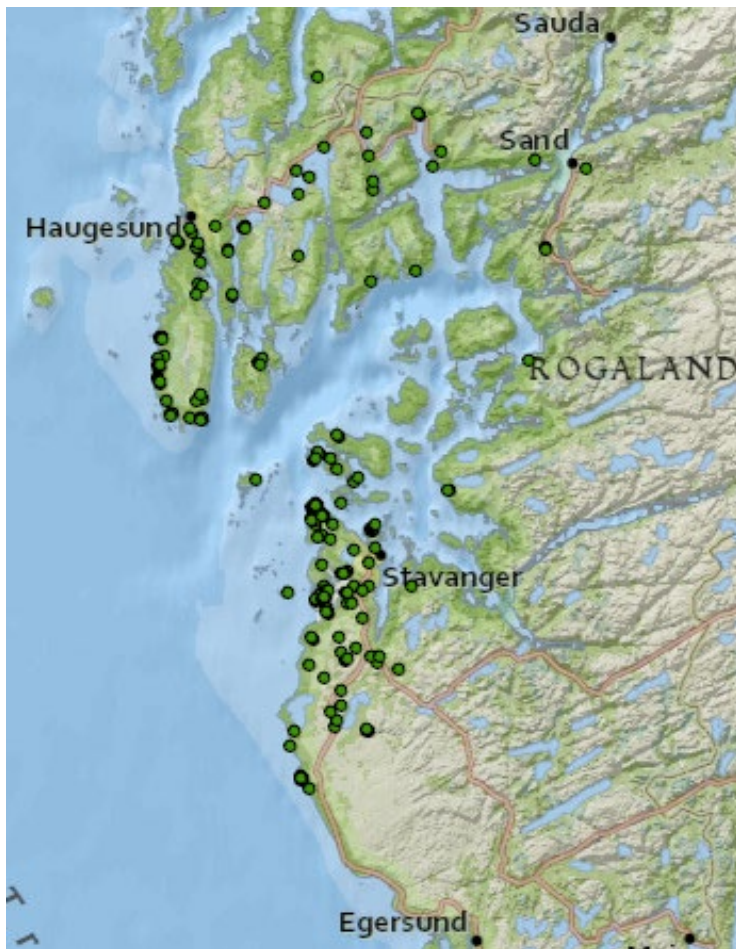
Oversikten over hvilke kommuner det er gjort funn i ved hjelp av metallsøker viser en klar tendens. Enkelte kommuner har svært høyt antall funn. Dette er Karmøy, Randaberg, Sola med over 100 funn. Hå, Rennesøy, Sandnes og Stavanger har mellom 20 og 60 funn. Det er verdt å merke seg at alle er kystkommuner kanskje unntatt Sandnes. De siste årene er det kommet inn en del nye funn fra Tysvær og Vindafjord. Årsaken er at det er her metallsøkere bosatt i Haugesundsområdet har vært og er aktive. Dette er kommuner det har vært levert inn få funn fra privatpersoner gjennom mange år.

Funnbildet reflekter flere faktorer. Alle kommunene med et høyt antall funn er generelt også funn- og fornminnerike kommuner. Det er derfor ikke uventet med et høyt antall løsfunn påvist med metalldetektor. Imidlertid reflekterer det nok også bostedskommunene til metallsøkerne og særlig dem som er svært aktive. Dette er et viktig moment i forhold til vurdering av funnenes (manglende) representativitet f. eks. sett i relasjon til generell fordelingen av forhistorisk og middelaldersk bosetning.

Et annet trekk som er viktig å være klar over er kommunene som mangler i oversikten. Dette gjelder kommuner som Eigersund, Lund, Bjerkreim i sørlige del av Rogaland. Det er også et lavt antall funn fra kommunene sør på Jæren - Time, Klepp og Hå (det relativt høye tallet i Hå skyldes Rygene detektorklubb sitt fellesøk i 2011) som er rike funnområder. Om dette skyldes liten eller ingen metallsøkeraktivitet eller om funn ikke blir levert inn er usikkert. I utgangspunktet er det grunn til å tro at det ikke foregår noe særlig metallsøkeraktivitet i disse kommunene. Metallsøkerne er avhengig av tillatelse fra grunneiere til å gjøre søk og i store jordbrukskommunene som Klepp, Time og Hå er grunneiernes villighet til å slippe til metallsøkerne en viktig faktor.

Tabell 3 Antall metallsøkerfunn pr. kommune innlevert av metallsøkere fra 2003 til og med 2018.

Kommune	Antall
Bokn	6
Finnøy	1
Haugesund	1
Hjelmeland	2
Hå	42
Karmøy	156
Klepp	16
Kvitsøy	6
Randaberg	107
Rennesøy	77
Sandnes	21
Sauda	2
Sola	136
Stavanger	37
Strand	4
Suldal	3
Time	6
Tysvær	41
Vindafjord	22
	686

Figur 6 Kart over Rogaland med lokalisering av metallspøkerfunn pr. 2018.

Figur 7 Spenne med gullbelagt, dekorert dekkplate (S12672), eldre romertid, Sola k., finner: Morten Eek.

Hva er funnet?

Generelt

Funnene fra metallsøking i Rogaland kan fordeles på 64 gjenstandstyper sortert i henhold til katalogiseringsmalen for museets gjenstandsdatabase (Nomenklatur for gjenstandsdatabase, Åsa Dahlin Hauken og Trond Løken, 2001). Typologisk inndeling kan gjøres på flere måter slik at antall typer blir annerledes men denne malen tjener som utgangspunkt i denne sammenhengen. Noen kategorier skiller seg ut med et høyt antall funn som beslag, mynter, nøkler, ringer, spenner, spinnehjul og vektlodd. Disse vil bli kort omtalt nedenfor. Andre gjenstandstyper som f. eks. noen steinalderfunn og mindre grupper metallfunn vil ikke bli omtalt videre.

En del av gjenstandene er i «nye» eller sjeldne funngrupper. Det vil si at det er gjenstandstyper som museet ikke har hatt eller har hatt svært få av i samlingene før metallsøkerne begynte å finne dem. De koniske spennene fra merovingertid som museet ikke hadde noen av fra før, er et godt eksempel på dette. Denne spennetyper er imidlertid etter en god del tid med metallsøking, blitt en stor funngruppe nasjonalt. Andre typer gjenstander museet har hatt få av er spinnehjul i bly samtidig som spinnehjul i bergart er en svært stor funngruppe. Videre er det kommet inn en liten samling små kors (amuletter) i bly, en god del mynter som museet har relativt få av (bortsett fra de to store skattefunnene fra Bokn og Suldal samt fra middelalderutgravninger). Nøkler til både boltlåser og vridlåser er sjeldne funnkategorier. Holkøkser fra bronsealder er også en slik gruppe der det relative antallet økser har økt vesentlig i en ellers så fåtallig gruppe gjenstander.

I tillegg til dette forekommer det også spesielle eller sjeldne gjenstandstyper som en brakteat, nåler, pinsetter og spillebrikker som noen eksempel. En del av disse gjenstandene er i dårlig forfatning, men bidrar til ny kunnskap om det totale funnbildet og kulturhistoriske utviklingen i Rogaland. En del gjenstander er også vanskelig å datere av flere grunner. Det kan være på grunn av fragmenterings- eller bevaringsgraden eller at det finnes få slike gjenstander i godt daterte arkeologiske kontekster. Det kan også være på grunn av at de er i funngrupper som er lite faglig bearbeidet og dermed sikkert datert. Dette gjelder bl.a. gjenstander fra middelalder eller nyere tid og som det derfor til dels kan være mer tidkrevende å katalogisere.

Funnene representerer samlet sett et interessant forsknings- og formidlingspotensial på grunn av omfang av funn, lokaliseringen til funnstedene og de mange forskjellige funntypene. Gjenstandsgrupper som insulære beslag fra vikingtid oppfattes som viktige og interessante i forsknings- og formidlings-sammenheng. De er også allerede utstilt og er gjenstand for forskning på doktorgradsnivå. For å kunne utløse dette potensialet for hele funntilfanget er det imidlertid viktig at den grunnleggende konservering og katalogisering blir fullført for å tilgjengeliggjøre materialet via MUSIT databasene. Det ukatalogiserte materialet kan fremdeles inneholde mye ny kunnskap.

Tabell 4 Gjenstandstyper innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.

Gjenstand	Antall
Avslag/flekk, flint	9
Barre	7
Beslag	37
Bissel	1
Blyfragment	5
Brakteat	1
Bryne	1
Bøyle	1
Bånd	1
Doppsko	3
Fingerbøl	1
Fragment, sølv/bronse/mfl.	29
Fuglefigur	1
Gryte	5
Hank	1
Hekte	6
Hektespenne	4
Holkøks	7
Kjerne, flint	4
Knapp	7
Kniv	2
Knivskaft	1
Kopp	1
Kors	10
Kølle	1
Lodd	7
Lås	1
Mynt	97
Nagle, spiker	7

Nøkkel	17
Nål	12
Nålhus	1
Perle	13
Pilspiss, flint	3
Pinsett	2
Plate	2
Rem	1
Remspenne	6
Ring	39
Saks	1
Segl	8
Signet	5
Skraper, flint	2
Spenne	117
Spillebrikke	2
Spinnehjul	83
Stamp	1
Stigbøyle	1
Støpeform	1
Sverd	1
Søkke	8
Ten	1
Terning	1
Ukjent	12
Vektlodd	88
Øks	2
Totalsum	688

Figur 8 Signeter, til venstre: (S13607), Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta og til høyre: (S13789), Karmøy k., finner: John Kvanli.

Beslag

Gruppen beslag inkluderer 37 funn av varierende type og bevaringsgrad. Det er imidlertid flere interessante og spesielle kategorier som insulære beslagen fra yngre jernalder, Limoges beslag fra middelalder produsert i Limoges i Frankrike samt et sjeldent sverdskjedebeslag trolig fra eldre jernalder.

Tabell 5 Insulære beslag innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.

Mus.nr.	Form	Gård	Kommune
13536	insulært beslag (?)	Sola	Sola
13553	insulært beslag	Birkeland	Vindafjord
13537	insulært beslag	Sola	Sola
13673	insulært beslag	Lunde	Stavanger
13738	insulært beslag	Bjørkhaug	Vindafjord
13766	insulært beslag	Ferkingstad	Karmøy
13840	insulært beslag	Sør-Braut	Klepp
14112	insulært beslag	Husabø	Stavanger
14123	insulært beslag	Ferkingstad	Karmøy
14171	insulært beslag	Jåttå	Stavanger

Figur 9 Insulært beslag, vikingtid, (S13673), Stavanger k., finner: Thomas Hjartøy.

Figur 10 Insulært beslag, vikingtid, (S13766), Karmøy k., finner: Anton Øivind Hansen.

Figur 11 Insulære beslag, vikingtid, øverst: beslag (før konservering), (S13840), Klepp k, finner: Bjørn Tjelta; nr. 2 ovenfra: beslag til rem, usikkert om insulært, (S13536), Sola k., finner: Jørgen Jensen; nr. 3 ovenfra: seletøybeslag, (S13537), Sola k., finner: Tobias Bondesson, nederst: beslag, (S13738), Vindafjord k., finner: Arild Vestbø.

Tabell 6 Limoges beslag innlevert av metallsøkere i Rogaland i perioden 2003 til og med 2018.

Limoges beslag fra Rogaland		
Mus.nr.	Gård	Kommune
12390	Håland	Sola
13229	Buøy	Stavanger
13845	Eikanes	Vindafjord
14100	Utstein kloster	Rennesøy
14112	Husabø	Stavanger

Figur 12 Limoges beslag, middelalder, øverst til venstre S13229, Stavanger k., finner: Tim Berg; øverst til høyre S13845, Vindafjord k., finner: Lars Helge Langåker; nederst til venstre: S12390, Sola k. finner Hugo Falck; nederst til høyre S14100, Stavanger k. finner: Thor Erik Gilje.

Holkøksler

Det er funnet sju nye holkøksler fra bronsealder inkludert den siste øksen innlevert i begynnelsen av 2018. Det er foretatt etterundersøkelse på funnstedet for de to øksene funnet på Indre Bø på Randaberg, dessverre uten noe klart resultat. I tillegg kommer to øksler fra Karmøy k., og en fra henholdsvis Stavanger, Sola og Vindafjord kommuner.

Museet hadde 13 holkøksler før metallsøkerfunnene ble innlevert. Samlingene er nå oppe i 20 holkøksler som betyr en nær dobling i antall øksler. Med to avsatsøkser, seks randlistøkser og en skafthulløks i metall er samlingene oppe i 28 øksler fra bronsealder.

Tabell 7 Metalløkser fra bronsealder i Rogaland – fordelt etter gård og kommune.

S-nr.	Gjenstand	Gård	Kommune	Ant
S8220	Avsatsøks	Våge	Bokn	
S5030	Avsatsøks	Skjørestad	Sandnes	2
S854	Holkøks	Hana	Sandnes	
S9337	Holkøks	Hegreberg	Rennesøy	
S7160	Holkøks	Sævik	Karmøy	
S7310	Holkøks	Søyland	Hå	
S8524	Holkøks	Frøyland	Sandnes	
S1657	Holkøks	Ukjent gard	Sola	
S3593	Holkøks	Anda	Klepp	
S4010	Holkøks	Søre Reianes	Rennesøy	
S4459	Holkøks	Årsvoll	Sandnes	
S4572	Holkøks	Garå	Finnøy	
S5000	Holkøks	Sola	Sola	
S6260	Holkøks	Nesheim	Finnøy	
S6463	Holkøks	Idse	Strand	
<i>S13203</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Indre Bø</i>	<i>Randaberg</i>	
<i>S13205</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Indre Bø</i>	<i>Randaberg</i>	
<i>S13479</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Bø</i>	<i>Karmøy</i>	
<i>S13603</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Gimra</i>	<i>Sola</i>	
<i>S13776</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Li</i>	<i>Vindafjord</i>	
<i>S13914</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Madla</i>	<i>Stavanger</i>	
<i>S13953</i>	<i>Holkøks</i>	<i>Myklabost</i>	<i>Karmøy</i>	7/20
S424	Randlistøks	Idse	Strand	
S857	Randlistøks	Stokka	Sandnes	
S7825	Randlistøks	Bersagel	Sandnes	
S1648	Randlistøks	Ukjent gard	Haugesund	
S4211	Randlistøks	Voll	Klepp	
S4370	Randlistøks	Torland	Hå	6
S3664	Skafthulløks	Tjelta	Sola	1
Sum				28

Øksler innlevert av metallsøkere i perioden 2003 til 2018 er markert med kursivert skrift i tabellen.

S13603, Sola k., finner: John Kvanli.

S13479, Karmøy k., finner: Hein Jakob Simonsen og Harald Johnsen.

S13203/S13205, Randaberg k., finner: Sveinung Lein og Jarand Lein.

S13914, Stavanger k., finner: Thor Erik Gilje.

S13776, Vindafjord k., finner: Mats Kobbeltvedt.

S13953, Karmøy k., finner: Elin Vornestrand.

Figur 13 Holkøkser fra bronsealder funnet ved metallsøking fra 2003 til 2018.

Mynter

Årstall for innleveringsplikt for mynter er i kulturminneloven satt til 1650 e. Kr.. Ved årsskiftet 2018/2019 er det levert inn 97 mynter fra Rogaland. Myntene utgjør en stor gruppe som også øker jevnt. Det er stor variasjon av mynter samtidig som det gjenstår en god del nærmere identifikasjon av mynter og myntsteder som det er viktig blir gjennomført. Materialet er såpass omfattende at det bør foretas en ny forskningsmessig gjennomgang av materialet. Noen av myntene er også med i den nye publikasjonen «Norske myntfunn 1050 – 1319» skrevet av Svein H. Gullbekk og Annette Sættem og utgitt på Dreyer forlag.

Det er levert inn romerske mynter fra eldre jernalder, kufiske dirhemer fra yngre jernalder/vikingtid samt en variasjon av middelaldermynter – norske, danske, svenske, men også tyske, engelske (angelsaksisk) samtidig som Nederland og Ungarn også er representert.

To funnsteder peker seg ut - Hemnes på Karmøy og Tungenes på Randaberg. Hemnes i Karmøy kommune har en samling på 22 kufiske dirhemer samt en del andre norske, engelske, tyske, nederlandske mynter fra middelalder. Det er også en del variasjon blant 17 myntene fra yngre jernalder og middelalder fra Tungenes i Randaberg kommune. Begge er spesielle funnsteder og man kan stille spørsmål om disse er uttrykk for forekomst av mindre handelsplasser på kysten av Sør-Vestlandet. Begge stedene er også karakterisert av funn av flere til dels sjeldne gjenstandstyper fra både eldre og yngre jernalder samt middelalder.

Arkeologisk museum har om lag 1300 mynter fra jernalder og middelalder i samlingene. Vel 1000 er fra de to skattefunnene fra Foldøy i Suldal k. og Jøsen i Bokn k. Foldøy-funnet inneholder 776 mynter fra Tyskland, Ungarn, Danmark og det anglosaksiske området, men også tre kufiske dirhemer fra slutten av 900-tallet. Myntskatten ble lagt ned etter 1051 e. Kr. Skattefunnet på Jøsen i Bokn inneholdt 317 mynter fra Tyskland og det anglosaksiske området og en kufisk dirhem fra begynnelsen av 900-tallet. Jøsenfunnet er lagt ned etter 1014 e. Kr., på begynnelsen av middelalderen. I tillegg har museet 109 mynter fra jernalder og middelalder fra arkeologiske utgravninger. Et eksempel er utgravningene ved Sola kirkeruin der det ble funnet nær 100 hundre mynter. Privatpersoner har levert inn 14 mynter som er tilfeldige løsfunn, mens 98 mynter altså er funnet med metalldetektor.

Tabell 8 Mynter innlevert av metallsøkere fra 2003 til og med 2018 fordelt etter kommuner i Rogaland.

Kommune	Antall
Hå	1
Klepp	3
Sandnes	1
Sola	4
Stavanger	1
Randaberg	19
Rennesøy	8
Karmøy	52
Kvitøy	1
Bokn	1
Hjelmeland	1
Suldal	1
Tysvær	4
Vindafjord	1
	98

Figur 14 Mynter fra jernalder og middelalder, Karmøy k., finner: Svein Roger Torgersen, Øyvind Hetland, Bjørn Tjelto.

Figur 15 Mynter (S13742), middelalder, Karmøy k., finner: Øyvind Hetland.
 Tv.: England, Henry III (1216-1272), Gloucester, sterling, Class 3a (1248-50). North 986. Myntmester Lucas. Perforert. Th.:
 England, Edward I (1272-1307), Bristol, sterling, Class 3 (1280-1), usikker underklasse, North 1016-22. Perforert.

Figur 16 Mynt (S13760), Christian IV (1588-1648), 2 skilling lybsk, Karmøy k., finner: Daniel Øvre Eriksen.

Figur 17 Mynt (S13800) Lybsk, Rytterskilling, 1619-1622, Karmøy k., finner: Kai Abrahamsen.

Ringer

Det er innlevert 40 ringer. Det er en sammensatt gruppe som består av armringer, betalingsringer samt forskjellige typer fingerringe – vanlige ringer og signettringer. I dette materialet peker fingerringene i gull seg ut som gullringen med romersk opphav fra Topnes, Vindafjord k., spiralfingerringene i gull og et par ringer fra middelalder. Ringer fra middelalder deriblant signettringer, er funntyper som Arkeologisk museum har få av i samlingene. De er derfor interessante tilskudd til samlingene. En del av disse funnene er problematisk å datere og kan være yngre enn reformasjonen, men samtidig er de i et kulturhistorisk perspektiv, viktig nytt materiale.

Tabell 9 Ringer innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 fordelt etter gård og kommune.

Mus.nr.	Gjenstand	Form	Variant	Gård	Kommune	Antall pr type
12234	Ring	armring	R721	Hå	Hå	
13922	Ring	armring	R721	Kringeland	Tysvær	
12541	Ring	armring		Nord-Kolnes	Sola	
12541	Ring	armring		Nord-Kolnes	Sola	4
12596	Ring	betalingsring		Utstein Kloster	Rennesøy	
13232	Ring	betalingsring		Stokka	Sandnes	
13298	Ring	betalingsring		Utstein Kloster	Rennesøy	
13672	Ring	betalingsring		Sætra	Tysvær	
14125	Ring	betalingsring		Haga	Karmøy	5
13611	Ring	fingerring	II A 5	Kårhus	Vindafjord	
13822	Ring	fingerring	signetring	Sønnanå	Vindafjord	
13774	Ring	fingerring	signetring	Nedre Falnes	Karmøy	
13233	Ring	fingerring	spiralfingerring	Husabø	Stavanger	
13573	Ring	fingerring	spiralfingerring	Vestre Goa	Randaberg	
13645	Ring	fingerring	spiralfingerring	Heggheim	Karmøy	
13790	Ring	fingerring	spiralfingerring	Alvestad	Bokn	
13824	Ring	fingerring	spiralfingerring	Myklabost	Karmøy	
14081	Ring	fingerring	spiralfingerring	Topnes	Tysvær	
12401	Ring	fingerring		Sola	Sola	
12406	Ring	fingerring		Ukjent gard	Karmøy	
12406	Ring	fingerring		Ukjent gard	Karmøy	
12599	Ring	fingerring		Sørbø	Rennesøy	
12766	Ring	fingerring		Avaldsnes	Karmøy	
12888	Ring	fingerring		Tjora	Sola	
12940	Ring	fingerring		Indre Bø	Randaberg	
13216	Ring	fingerring		Tjora	Sola	
13488	Ring	fingerring		Tunge	Randaberg	
13648	Ring	fingerring		Hovdastad	Karmøy	
13941	Ring	fingerring		Nedre Falnes	Karmøy	
14092	Ring	fingerring		Topnes	Tysvær	
14116	Ring	fingerring		Hesby	Finnøy	22
12596	Ring			Utstein Kloster	Rennesøy	
13410	Ring			Risa	Sola	
13507	Ring			Randaberg/Tunge	Randaberg	
13510	Ring			Tunge	Randaberg	
13522	Ring			Viste	Randaberg	
13549	Ring			Obrestad	Hå	
13550	Ring			Hå	Hå	
13992	Ring			Madla	Stavanger	
14130	Ring			Klungtveit	Tysvær	9

Figur 18 Fingerring i gull med rhytonmotiv, romersk produksjon, eldre jernalder, S14092, Vindafjord k., finner: Brian Bakkevik.

(Fingerring i gull med rhytonmotiv inngravert i innfattet stein av karneol. Ringene er av romersk produksjon og fra eldre jernalder. Rhyton betegner et drikkekar som er vanlig i eldre, gresk keramikk. Grunnformen er et dyrehode, men det blir også kalt for drikkehorn. Halsen er ofte rikt dekorert, gjerne med motiver knyttet til drikkekultur (Wikipedia).

S12888, Sola k., finner: John Kvanli

S12888, S12940 Randaberg k., finner: Thomas Aase

S13216, Sola k., finner: Atle Skarstein

S13611, Vindafjord k., finner: Ole Døvik

Figur 19 Fingerring, trolig fra middelalder eller yngre.

S13233, Stavanger k., finner: Bjørn Tjelta.

S13824, Karmøy k., finner: Kai Abrahamsen.

S13645.1, Karmøy k., finner: Geir Inge Høines.

Figur 20 Spiralfingerringe av gull og sølv, trolig fra jernalder eller yngre.

Figur 21 Betalingsringer i gull, jernalder. Øverst: S13672, Tysvær k., finner: John M. Førre og nederst: S12596, Rennesøy k. (Foto A. J. Nærøy).

Spenner

Draktspennene er en stor og viktig arkeologisk og kulturhistorisk funngruppe. Det er levert inn 117 spenner av mange forskjellige typer gjengitt i tabellen nedenfor. Her er funn av Urnes spenne, ringspenne fra middelalder, skålformet spenne, korsformet spenne, bøylespenne og konisk spenne. Også noen rariteter forekommer slik som en spenne laget av tre romerske mynter. Den koniske spennen funnet på samme sted som et sverdsskjedebeslag i Tysvær kommune, er et særdeles vakkert eksemplar av en ny funngruppe.

Spenner er en viktig gjenstandstype i mange sammenhenger og faglig sett er det en svært godt analysert gruppe funn. Samtidig er det også en del nytt materiale blant disse funnene som bør gi grunnlag for ny forskningsmessig behandling. Draktspennene dekker i stor grad alle perioder og variasjon i typer. I tillegg forekommer sko-, belte- og bokspenner. Funnene er i all hovedsak fra dyrket mark og spørsmålet er hvorvidt alle draktspennene er gravfunn eller i større grad en kanskje har ment, knyttet til bosetningsaktivitet.

Tabell 10 Drakt- og beltekspenner innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.

Form	Antall
Almgren, type V, serie 7	1
armbrøstfibula	2
beltespenne	5
bokspenne	4
bøylespenne	8
fugleformet	2
konisk	11
korsformet	14
likearmet	4
m. dekkplate	2
m. omslått fot	1
oval	7
relieffspenne	2
remspenne	1
ringspenne	22
rund	1
s-formet	1
trefliket	1
urnesspenne	2
uviss / ikke katalogisert	26
Totalsum	117

Figur 22 Ringspinner, middelalder. Til venstre: S13623, Karmøy k., finner: Kai Abrahamsen og til høyre: S13645, Karmøy k., finner: Geir Inge Høines.

Figur 23 Koniske spenner, merovingertid. Til venstre: S13626, Strand k., finner: Vidar Fjelde Havn og til høyre S13629, Tysvær k., finner: Geir Westye Magnerud.

Figur 24 Spenne, korsformet, type Mundheim, var. 1, (S12685), Sola k., finner: Thomas Aase.

Figur 25 Urnesspinner, yngre jernalder, øverst S13837, Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta og nederst S13461, Randaberg k., finner: Sveinung Lein.

Figur 26 Spenner, øverst: likearmet spenne, (S13643), eldre jernalder, Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta; nederst: fugleformet spenne, (S13803), yngre jernalder, Karmøy k., finner: Bjørn Tjelta.

Spinnehjul

Spinnehjulene av bly er en stor gruppe med 83 funn. Spinnehjul av kleber og keramikk er en vanlig type funn fra jernalder/middelalder. Spinnehjulene fra Rogaland ble tidlig behandlet av E. Høigård Hofset (1985). Spinnehjulene i bly er behandlet i tråd med typologien og kronologien utviklet av Høigård Hofset. Det er imidlertid svært få spinnehjul av bly i daterte kontekster og også kjent generelt få slike funn før metallsøking startet. Ingen av funnene fra metallsøkingen er fra daterte kontekster og det er et spørsmål om typologi og kronologi for spinnehjulene av bly stemmer overens med de øvrige spinnehjulene. Dette er en oppgave å se på videre for å få et bedre forståelse av bruken av slike spinnehjul i relasjon til det øvrige materialet. Det høye antallet funn gjør det også interessant å se på disse funnene i et bosetningsperspektiv.

Tabell 11 Spinnehjul innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune.

Kommune	Antall
Bokn	1
Hå	4
Karmøy	23
Kvitsøy	2
Randaberg	12
Rennesøy	3
Sandnes	2
Sauda	2
Sola	21
Stavanger	4
Tysvær	3
Vindafjord	6
Totalsum	83

Figur 27 Spinnehjul i bly, jernalder/middelalder. Til venstre: S13642, Bokn k., midten: S13641, Karmøy k. og til høyre: S13640, Tysvær k., finner: Kai Abrahamsen.

Figur 28 Spinnehjul i bly, jernalder/middelalder. Til venstre: S13847, Karmøy k., finner: Rolf André Østrem og til høyre: S13631, Karmøy k., finner: Svein Roger Torgersen.

Vektlodd

Søk i MUSIT gjenstandsdata-basen gir opplysning om 123 vektlodd fra Rogaland totalt der 84 av disse er fra metallsøk. Metallsøkerfunnene har m.a.o. gitt et vesentlig tilfang av vektlodd fra jernalder og middelalder til samlingene ved Arkeologisk museum. Vektloddene er av flere typer – bøttelodd og varianter av kuleformede lodd. Generelt kan de være vanskelig å datere innenfor jernalder og middelalder. Denne gruppen er allikevel så stor at det kan være grunnlag for å se nærmere på den utifra ulike perspektiv. Det vil uansett være av interesse å få behandle dem samlet og datert på en mest mulig korrekt måte. Den geografiske lokaliseringen ser også ut til å være et interessant tema i relasjonen mellom funnspreddning og bosetningsmønster. Blant annet er det interessant å se på små konsentrasjoner av funn på Hå, Tunge/Indre Bø, Utstein kloster og Nord-Kolnes.

Tabell 12 Vektlodd innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune og gård.

Kommune	Gård	Antall
Hå	Hå	8
	Nærland	2
	Obrestad	1
Karmøy	Hovdastad	2
	Longåker	2
	Sandhåland	1
Kvitøy	Kvitøy	1
Randaberg	Harastad	1
	Indre Bø	6
	Randaberg	3
	Tunge	6
	Viste	3
Rennesøy	Askje	1
	Sørbø	1
	Utstein Kloster	6
Sandnes	Sørbø	1
Sola	Grannes	3
	Jåsund	2
	Nord-Kolnes	9
	Rott	5
	Røyneberg	2
	Sola	3
	Tjora	7
Stavanger	Hinna	1
	Madla	4
	Leirong	1
	Vatland	1
	Ytre Amdal	1
	Totalsum	84

Figur 29 Vektlodd i bly, jernalder/middelalder (S12964), Hå k., Rundt vektlodd; rundt, dekorert vektlodd og terningformet vektlodd, finnere: Atle Skarstein og Erik Alve

Figur 30 Bøtteformet vektlodd, jernalder/middelalder (S13762), Karmøy k., finnere: Geir Inge Høines.

Nøkler

17 nøkler er funnet og levert inn fra metallsøkere derav 12 boltlåsnykler og fem vridlåsnykler. Både boltlåsnyklene og vridlåsnyklene er av yngre jernalder/middelalderformer. I Rogaland er det totalt kjent 82 nøkler også inkludert kroknøklene fra eldre jernalder, en type som metallsøkere ikke har funnet til nå. Nøkler fra metallsøkerfunn utgjør derfor om lag 20 % av alle nøklene. Når det gjelder boltlåsnykler er det hele 12 av totalt 15 nøkler som er funnet ved metallsøking.

Tabell 13 Nøkler innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune og gård.

Mus.nr.	Form	Kommune	Gård
13293	boltlåsnykkel	Hå	Hå
13489	boltlåsnykkel	Stavanger	Husabø
13547	boltlåsnykkel	Hå	Hobberstad
13739	boltlåsnykkel	Karmøy	Hebnes
13792	boltlåsnykkel	Karmøy	Myklabost
13838	boltlåsnykkel	Time	Lye
13912	boltlåsnykkel	Tysvær	Nesheim
13915	boltlåsnykkel	Karmøy	Longåker
13923	boltlåsnykkel	Tysvær	Sandsgård
14100	boltlåsnykkel	Rennesøy	Utstein Kloster
14103	boltlåsnykkel	Hå	Hå
14106	boltlåsnykkel	Sola	Sør-Kolnes
12596	vridlåsnykkel	Rennesøy	Utstein Kloster
13490	vridlåsnykkel	Stavanger	Madla
13494	vridlåsnykkel	Rennesøy	Sorbø
13674	vridlåsnykkel	Strand	Strand
13942	vridlåsnykkel	Stavanger	Lunde

Figur 31 Boltlåsnykkel, jernalder (S13739), Karmøy k., finner: Svein Roger Torgersen.

Figur 32 Vridlåsnykkel, jernalder/middelalder. Til venstre: S13674, Strand k., finner: Svale Eikil og til høyre: S12596, Rennesøy k

Latinske kors i bly - amuletter

Det er levert inn ni små latinske kors av bly fra henholdsvis Time, Sola, Rennesøy og Karmøy. Det er en liten, men interessant gruppe funn, men som også er vanskelig å datere nærmere. De kan være både fra middelalder og/eller være etter-reformatoriske.

Dette er en type funn som museet ikke har hatt i sine samlinger tidligere. Museet har derfor tatt inn funnene for å få et inntrykk og oversikt over denne typen funn i Rogaland. Det bør også vurderes om dette er en type funn fra metallsøking som bør ivaretas av museet.

Tabell 14 Latinske kors av bly innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter gård og kommune.

Mus.nr.	Form	Gård	Kommune
13480	latinsk kors	Lye	Time
13493	latinsk kors	Tjora	Sola
13609	latinsk kors	Sola	Sola
13417	latinsk kors	Utstein Kloster	Rennesøy
13599	latinsk kors	Kolstø	Karmøy
13757	latinsk kors	Nedre Falnes	Karmøy
13794	latinsk kors	Nedre Falnes	Karmøy
14128	latinsk kors	Longåker	Karmøy
14129	latinsk kors	Sandve	Karmøy

Figur 33 Kors (amuletter) i bly, middelalder/nyere tid. Til venstre: S13609, Sola k., finner: John Kvanli; midten: S13599, Karmøy k. finner: Morten Johannesen og til høyre: S13493, Sola k., Finner: John Kvanli (foto til høyre: A.J.Nærøy).

Tabeller

Tabell 1	Antall metallsøkerfunn innlevert til Arkeologisk museum og Rogaland fylkeskommune fra 2003 til og med 2018. .	9
Tabell 2	Status for katalogisering av metallsøkerfunn ved Arkeologisk museum pr. juni 2019.....	10
Tabell 3	Antall metallsøkerfunn pr. kommune innlevert av metallsøkere fra 2003 til og med 2018.....	13
Tabell 4	Gjenstandstyper innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.....	16
Tabell 5	Insulære beslag innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.	17
Tabell 6	Limoges beslag innlevert av metallsøkere i Rogaland i perioden 2003 til og med 2018.	19
Tabell 7	Metalløkser fra bronsealder i Rogaland – fordelt etter gård og kommune.	20
Tabell 8	Mynter innlevert av metallsøkere fra 2003 til og med 2018 fordelt etter kommuner i Rogaland.	22
Tabell 9	Ringer innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 fordelt etter gård og kommune.	24
Tabell 10	Drakt- og beltekspenner innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018.	27
Tabell 11	Spinnehjul innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune.....	30
Tabell 12	Vektlodd innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune og gård.	31
Tabell 13	Nøkler innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter kommune og gård.	32
Tabell 14	Latinske kors av bly innlevert av metallsøkere i Rogaland fra 2003 til og med 2018 etter gård og kommune.....	33

Figurer

Figur 1 Hektespenner fra folkevandringstid – øverst: knapper til hektespenne (S13488.4), finnere: John Kvanli og Thomas Aase og nederst: hekte med knapp (S13510.5), finner: Thomas Aase, begge funn fra Randaberg k. (nederste foto Annette Øvrelid).	7
Figur 2 Etterundersøkelse av funnsted for to holkøksker fra bronsealder, Randaberg k. Fra venstre Sveinung Lein, Kirsti K. Sømme, Bygdebladet og Olle Hemdorff, AM.....	9
Figur 3 Louise Tandrup Jensen arbeider med en oval spenne på konserveringsavdelingen.	11
Figur 4 Oval spenne (S14078.2) og nålehus (S14087.3) under konservering, yngre jernalder, Tysvær k., finner: Sigmund Fundingsland.....	11
Figur 5 Metallsøking ved Tinghaug, Hauge, Klepp k. i forbindelse med forskningsprosjekt om Tinghaug. Fra venstre Siv Kristoffersen, Erik Alve, John Kvanli, Morten Eek, Thomas Aase. Hvordan fordeler funnene seg i Rogaland?... ..	12
Figur 6 Kart over Rogaland med lokalisering av metallsøkerfunn pr. 2018.	14
Figur 7 Spenne med gullbelagt, dekorert dekkplate (S12672), eldre romertid, Sola k., finner: Morten Eek.....	14
Figur 8 Signeter, til venstre: (S13607), Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta og til høyre: (S13789), Karmøy k., finner: John Kvanli.	16
Figur 9 Insulært beslag, vikingtid, (S13673), Stavanger k., finner: Thomas Hjartøy.	17
Figur 10 Insulært beslag, vikingtid, (S13766), Karmøy k, finner: Anton Øivind Hansen.	17
Figur 11 Insulære beslag, vikingtid, øverst: beslag (før konservering), (S13840), Klepp k, finner: Bjørn Tjelta; nr. 2 ovenfra: beslag til rem, usikkert om insulært, (S13536), Sola k., finner: Jørgen Jensen; nr. 3 ovenfra: seletøybeslag, (S13537), Sola k., finner: Tobias Bondesson, nederst: beslag, (S13738), Vindafjord k., finner: Arild Vestbø.	18
Figur 12 Limoges beslag, middelalder, øverst til venstre S13229, Stavanger k., finner: Tim Berg; øverst til høyre S13845, Vindafjord k., finner: Lars Helge Langåker; nederst til venstre: S12390, Sola k. finner Hugo Falck; nederst til høyre S14100, Stavanger k. finner: Thor Erik Gilje.....	19
Figur 13 Holkøksker fra bronsealder funnet ved metallsøking fra 2003 til 2018.	21
Figur 14 Mynter fra jernalder og middelalder, Karmøy k., finnere: Svein Roger Torgersen, Øyvind Hetland, Bjørn Tjelta.....	23
Figur 15 Mynter (S13742), middelalder, Karmøy k., finner: Øivind Hetland.	23
Figur 16 Mynt (S13760), Christian IV (1588-1648), 2 skilling lybsk, Karmøy k., finner: Daniel Øwre Eriksen.....	23
Figur 17 Mynt (S13800) Lybsk, Rytterskilling, 1619-1622, Karmøy k., finner: Kai Abrahamsen.	23
Figur 18 Fingerring i gull med rhytonmotiv, romersk produksjon, eldre jernalder, S14092, Vindafjord k., finner: Brian Bakkevik.	25
Figur 19 Fingerring, trolig fra middelalder eller yngre.	25
Figur 20 Spiralfingerring av gull og sølv, trolig fra jernalder eller yngre.	26
Figur 21 Betalingsringer i gull, jernalder. Øverst: S13672, Tysvær k., finner: John M. Førre og nederst: S12596, Rennesøy k. (Foto A. J. Nærøy).	26
Figur 22 Ringspenner, middelalder. Til venstre: S13623, Karmøy k., finner: Kai Abrahamsen og til høyre: S13645, Karmøy k, finner: Geir Inge Høines.	28
Figur 23 Koniske spenner, merovingertid. Til venstre: S13626, Strand k., finner: Vidar Fjelde Havn og til høyre S13629, Tysvær k., finner: Geir Westye Magnerud.	28
Figur 24 Spenne, korsformet, type Mundheim, var. 1, (S12685), Sola k., finner: Thomas Aase.	28
Figur 25 Urnesspenner, yngre jernalder, øverst S13837, Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta og nederst S13461, Randaberg k., finner: Sveinung Lein.	29
Figur 26 Spenner, øverst: likearmet spenne, (S13643), eldre jernalder, Sandnes k., finner: Bjørn Tjelta; nederst: fugleformet spenne, (S13803), yngre jernalder, Karmøy k., finner: Bjørn Tjelta.....	29
Figur 27 Spinnehjul i bly, jernalder/middelalder. Til venstre: S13642, Bokn k., midten: S13641, Karmøy k. og til høyre: S13640, Tysvær k., finner: Kai Abrahamsen.....	30

Figur 28 Spinnehjul i bly, jernalder/middelalder. Til venstre: S13847, Karmøy k., finner: Rolf André Østrem og til høyre: S13631, Karmøy k., finner: Svein Roger Torgersen.	30
Figur 29 Vektlodd i bly, jernalder/middelalder (S12964), Hå k., Rundt vektlodd; rundt, dekorert vektlodd og terningformet vektlodd, finnere: Atle Skarstein og Erik Alve	31
Figur 30 Bøtteformet vektlodd, jernalder/middelalder (S13762), Karmøy k., finner: Geir Inge Høines.	31
Figur 31 Boltlåsnøkkel, jernalder (S13739), Karmøy k., finner: Svein Roger Torgersen.	32
Figur 32 Vridlåsnøkklr, jernalder/middelalder. Til venstre: S13674, Strand k., finner: Svale Eikil og til høyre: S12596, Rennesøy k.	32
Figur 33 Kors (amuletter) i bly, middelalder/nyere tid. Til venstre: S13609, Sola k., finner: John Kvanli; midten: S13599, Karmøy k. finner: Morten Johannesen og til høyre: S13493, Sola k., Finner: John Kvanli (foto til høyre: A.J.Nærøy).	33
Figur 34 Korsformet spenne dekorert i Søsodalstil, eldre jernalder, Sola k., Finner: Hans Christian Ødegård.	36

Figur 34 Korsformet spenne dekorert i Søsodalstil, eldre jernalder, Sola k., Finner: Hans Christian Ødegård.